

STRESZCZENIE

Lęk przed używaniem języka obcego stanowi jedno z kluczowych zagadnień współczesnej lingwistyki stosowanej. Co istotne, niepokój towarzyszący dorosłym uczącym się języków obcych nie występuje rzadziej niż w przypadku dzieci. Aby zwiększyć efektywność procesu przyswajania języka, niezbędne jest ograniczenie stresu i obaw związanych z posługiwaniem się językiem docelowym. Bogaty dorobek naukowy potwierdza istnienie negatywnego wpływu lęku językowego na wyniki edukacyjne i ogólną skuteczność w nauce języków obcych (Aida, 1994; Horwitz, 1986, 2010; Luo, 2013).

Uzyskanie bardziej precyzyjnych informacji na temat tego zjawiska może przyczynić się do opracowania skuteczniejszych strategii radzenia sobie z lękiem, sprzyjających stworzeniu satysfakcjonującego i wolnego od stresu środowiska dydaktycznego. Biorąc pod uwagę szerokie spektrum obowiązków i wyzwań charakterystycznych dla dorosłych uczących się, coraz większego znaczenia nabiera podejście skoncentrowane na uczniu, umożliwiające wzbogacone formy praktyki i produkcji językowej.

Należy podkreślić, że niniejsze badanie nie koncentruje się na czynnikach stresogennych w życiu dzieci i młodzieży - grupa ta była już wielokrotnie analizowana w licznych badaniach prowadzonych na przestrzeni lat (Szczygieł, 2022; Young, 1991; Beames i Ross, 2010). Celem prezentowanego projektu badawczego jest natomiast eksploracja sposobów postrzegania przez osoby dorosłe różnych typów klas lekcyjnych, zajęć, dynamiki grupowej oraz stosowanych metod radzenia sobie z lękiem. Pomimo istotności tego zagadnienia, najnowsze opracowania naukowe wciąż dostarczają ograniczonej liczby informacji dotyczących perspektywy osób dorosłych uczących się języka obcego (np. Abbas, Latif i Anjum, 2023).

Pierwszy rozdział pracy pełni funkcję wprowadzającą - przedstawia przegląd dotychczasowych badań, aktualne umiejscowienie problemu w kontekście edukacyjnym oraz różnorodne stanowiska badaczy dotyczące możliwych rozwiązań kwestii lęku językowego.

Ponadto skupia się na teoretycznych podstawach oraz genezie pojęcia lęku przed językiem obcym. Jako stosunkowo nowe zagadnienie w obszarze edukacji, wymaga ono szczegółowego zdefiniowania, doprecyzowania oraz spójnego osadzenia w ramach teoretycznych.

Drugi rozdział zawiera krytyczny przegląd literatury przedmiotu dotyczący dynamiki klasowej, stanowiąc tym samym teoretyczny fundament dla dalszej analizy empirycznej. Rozdział ten dostarcza istotnych informacji na temat zróżnicowanych środowisk edukacyjnych oraz strategii radzenia sobie ze stresem stosowanych przez uczących się. Stanowi on pomost pomiędzy zapleczem teoretycznym a praktyczną częścią badania.

Trzeci rozdział prezentuje ramy metodologiczne badania. Przyjęty projekt badawczy łączy trzy komplementarne podejścia: jakościowe, ilościowe i psychologiczne. Zastosowana triangulacja metodologiczna zwiększa zarówno trafność danych liczbowych, jak i pogłębia zrozumienie psychologicznego aspektu zjawiska znanego jako ksenoglossofobia (lęk przed językiem obcym).

Czwarty, ostatni rozdział koncentruje się na praktycznych implikacjach przeprowadzonych badań oraz zawiera syntetyczne podsumowanie najważniejszych ustaleń. Rozdział ten opiera się na analizie danych pochodzących od ponad 400 dorosłych uczestników kursów języka angielskiego, wykorzystanych materiałów dydaktycznych oraz informacji uzyskanych od prowadzących zajęcia. Analiza ukazuje skalę występowania ksenoglossofobii w zależności od środowiska nauczania i dostarcza wglądu w możliwości dalszego wdrażania strategii radzenia sobie z lękiem w kontekście dydaktycznym.

Celem niniejszego badania jest identyfikacja czynników wpływających na występowanie lęku językowego wśród dorosłych osób w różnym wieku uczęszczających na kursy języka angielskiego w Polsce. Dodatkowym założeniem badania jest sformułowanie możliwych do zastosowania, ukierunkowanych strategii radzenia sobie z lękiem dla poszczególnych grup uczniów.